

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertationem Moralem De Norma Actionum Humanarum
Indultu Facultatis Inclytae Philosophicae In Celeberrima
Academia Lipsiensi die VII. Maii Ann. MDCXCIIIX. H. L. Q.
C. sub Praesidio Dn. M. Joh. ...**

Lipsiae, 1698

§. V

urn:nbn:de:bsz:31-102642

74
eiter potest; vel ira, ut similis in obvenientem casum ratio cadat, & hanc Jcti Romani *formalem* dicunt; vel eadem planè aut major, etiam ratio in eo occurrat, quam *virtualem* dicunt. *Restrictiva* interpretatio legis tum adhibetur, quando verba legis latius patent, quàm ejus sententia; seu quando plus scripsit legislator, quàm sensit; tum enim verba laxa coercenda, & ad certos solum casus restringenda sunt. *Usualis* etiam datur legis interpretatio, quando nempe certam interpretationem usus recepit & comprobavit; unde & optimum legis interpretem usum Jcti Romani vocant.

§. V.

Lex est vel *imperfecta* vel *perfecta*. Illa dicitur, quæ præscribit, quid faciendum vel omittendum sit, sine adjuncta in transgressorem poena; qualis fuisse dicitur Lex *Cincia*, in cujus fine hæc clausula habebatur: *Qui fecit fecerit, inprobe fecisse videbitur*. Ubi tamen vide in contrarium euntem *Pufend. d. J. N. & G. L. I. C. §. 14*. Regulariter itaque omnis lex perfecta est; seu in ea non solum, quid faciendum vel omittendum sit, præscribitur, sed & poena constituitur, quæ aberrantem ab ejus norma manere debeat. Quæ pars legis posterior *sanctio* aliàs à Jctis vocatur. Nimirum duarum harum partium una non potest absque altera esse. Nec enim sufficit præscribere alicui, juxta quam regulam metiri suas actiones debeat; sed præterea desideratur, ut aliquid sit, quò ad agendum legi conformiter subditi impelli possint; Neque satis est, poenam alicui intentare, nisi is simul sciat, in ejus actionis commissione, vel omissione ea metuenda sit. Cæterum vis obligandi, seu stringendi alicujus conscientiam, & facultas malum in casum transgressionis repræsentandi, est in legislatore, seu eo, qui summo imperio in civitate gaudet. Quamvis executio poenæ in legis violatores statutæ sæpe numero soleat etiam aliis, utpote regulariter Magistratibus concedi.

§. VI.

Objectam seu *materia legis* sunt (1.) *Ros indifferentes & arbitrariae*; nisi per posteriorem legem prioris decreta confirmantur; (2.) *Possibiles*, & quidem tam *physicè*, seu per rerum naturam tales, quàm *moraliter*, h. e. ut nihil turpitudinis involvant; Hæ enim morales

liasti-